

Bahar Muradova: "YAP müasir və güclü Azərbaycan quruculuğu işində hər zaman aparıcı siyasi qüvvə olub və olacaq"

Bu günlərdə ölkəmizdə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) yaradılmasının 25 illik yubileyi təntənəli şəkildə qeyd edilir.

Milli Məclisin sədr müavini, YAP İdarə Heyətinin üzvü Bahar Muradova Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranma tarixi, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında oynadığı mühüm rol ilə bağlı AZƏRTAC-ın müxbirinin suallarını cavablandırır.

-Bahar xanım, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasını zərurətə çevirən amillər barədə danışmağınızı xahiş edirik.

-Dövlətçilik tariximizdə, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında çox mühüm rol oynayan, Azərbaycanın ən mütəşəkkil, qüdrətli siyasi partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasından 25 il ötür. Bu günlər həm Yeni Azərbaycan Partiyasının strukturları, həm də ayrı-ayrı müəssisə, təşkilat, idarə kollektivləri tərəfindən respublikamızın hər yerində bu münasibətlə çoxsaylı tədbirlər keçirilir. Bu, təbiidir. Çünki qeyd etdiyim kimi, Yeni Azərbaycan Partiyası xalqımızın, dövlətimizin həyatında iştirakına, roluna, verdiyi töhfələrə görə daim diqqət mərkəzində olan bir siyasi təşkilatdır və onun 25 illik yubileyi Azərbaycanı sevən hər kəsin bayram etdiyi bir gündür. Yubiley həm də bir hesabatdır. Bu günlər biz 25 il bundan əvvələ nəzər salırıq. İlk olaraq həmin dövr, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasını zəruri edən səbəblər yada düşür. Azərbaycan müstəqilliyinin bərpasını yenidən elan etmişdi. Amma bundan sonrakı məntiqli addımları atmaq üçün müəyyən mənadə məhdudiyyətlər yaranmışdı. Azərbaycana xaricdən müdaxilələr, yenidən elan olunmuş müstəqilliyimizə maneçilik törətmək, ölkəmizi tutduğu yoldan döndərmək, beynəlxalq maraqlı dairələrin iqtisadi, siyasi və hərbi maraqlarını burada reallaşdırmaq istəyən qrupların istəklərinə tabe etmək istiqamətlərində cəhdlər var idi. Separatizm baş alıb gedirdi və bu da bir çox hallarda xaricdən körüklənirdi. Görün, Azərbaycanda nə çox həyatı təhlükələr və edən proseslər gedirdi - Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycana təcavüzü, insanların öz ev-əşiklərindən qovulmaları, üstəlik də tarixi Azərbaycan torpaqlarından, Qərbi Azərbaycandan (bugünkü Ermənistan ərazisindən) qaçqın düşmələri, bütün bunlarla yanaşı, ölkəni o zaman idarə etmək səlahiyyətini dövlət çevrilişi vasitəsilə mənimsəmiş siyasi qrupların bu idarəetmənin qarşısında acizliyi və ölkəni getdikcə daha artıq xaosla, anarxiyaya, ziddiyyətə sürükləyən hərə-

kətlərə rəvac vermələri və s. Bundan başqa, Azərbaycanda o zaman iqtisadi, sosial vəziyyət kifayət qədər gərgin idi. İttifaqdan ayrılmış bir ölkənin imkanlarının çox məhdud olması, əhəlinin sosial vəziyyətinin getdikcə acınacaqlı hala düşməsi, üstəlik çövrələ sınağa çekilmək təhlükəsinin yaranması - baxın, nə qədər ağır, çətin bir dövr xatırlamalısınız. Həmin dövrü Azərbaycan xalqı, əlbəttə, çətinliklərlə, məşəqətlərlə qarşılasa da, ondan şəərəflə çıxmağı bacardı. Ona görə ki, atılması zəruri olan addım düzgün müəyyənləşdirildi. Hər bir xalqın taleyində belə dövrlər olur. Xoş olan odur ki, xalq belə hallardan çıxmağı bacarır və bunun üçün düzgün yol müəyyənləşdirilir. Həmin dövrdə ümummilli liderimiz Heydər Əliyev çətin vəziyyətlə üzleşmiş xalqımız üçün ümid çirağı idi. Azərbaycanın sayılan, seçilən, vəziyyətin bu cür davam etməsinin çox təhlükəli olduğunu anlayan ziyalılarının Heydər Əliyevə belə bir müraciəti oldu: "Xalq Sizin sözünüzü gözləyir". Bu müraciət yeni bir siyasi partiyanın yaradılması ideyasının onun tərəfindən dəstəklənməsi xahişini özündə əks etdirirdi. Əlbəttə, bunu vacib edən səbəblər də müraciətdə göstərilirdi. Heydər Əliyev o zaman ittifaq hakimiyyətindən kənarlaşdırıldıktan sonra dərhal Moskvada və Azərbaycanda təqiblərə məruz qaldığı üçün Naxçıvanda məskunlaşmışdı və orada yaşayan əhəlinin təkidli tələbi ilə Naxçıvanda Ali Məclisin sədri seçilmişdi. Mərkəzi hakimiyyətin bu çətin durumdan çıxış yolları axtarması, amma tapa bilməməsi, tapdığı yolların da əksinə, onu daha dərin uçuruma sürükləməsinə baxmayaraq, Naxçıvanda normal idarəetmə həyata keçirilirdi və Heydər Əliyevin əhəlinin, regionun potensialı, resursları səfərbər olunaraq həm Naxçıvana gözlənilən erməni təcavüzünün qarşısını almağa, əhəlinin təhlükəsizliyini təmin etməyə, onun maddi təminatını ödəməyə və qonşu ölkələrlə normal, sivil münasibətlər, qarşılıqlı yardıma

böyük ruh yüksəkliyi ilə bu partiyanın yaradılmasına dəstək verdilər, təşəbbüs qrupları yaradıldı, yerli təşkilatların təsis konfransları keçirildi, rəhbər orqanlara nümayəndələr seçildi, insanların itmiş inamı özlərinə qayıtmağa başladı. Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqına verdiyi ilk töhfə Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması və onun da fəaliyyəti nəticəsində insanların inamının qaytarılması oldu. İnsanlar öz gələcəklərinə inanmağa başladılar, öz güclərinə və bu üçün reallaşdırılması üçün onu səfərbər edə biləcək bir siyasi təşkilata və onun irəli sürdüyü ideyalara, konkret olaraq azərbaycançılıq ideologiyasına inandılar, bu ideologiyanın Azərbaycanı nicat yoluna çıxara biləcək yeganə siyasi yol olduğunu qəbul etdilər. Ona görə də hesab edərdim ki, Heydər Əliyevin məhz o zaman qısa müddətdə Naxçıvanda dövlətçilik naminə atdığı addımlar sonradan təhlükə qarşısında qalan müstəqilliyin xilas olunmasının, onun dönməzliyinin, əbədliliyinin təmin edilməsinin ilk addımı, bünövrəsi oldu. Sonralar hadisələrin inkişafı o istiqamətdə cərəyan etdi ki, ölkədə idarəetmə iflic oldu, hakimiyyət öz vəzifələrinin öhdəsindən gələ, xalq qarşısında götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirə, onun təhlükəsizliyini təmin edə bilmədi və proseslər vətəndaş müharibəsi həddinə gəlib çıxdı. Təbiidir ki, belə olduqda Azərbaycan xalqı öz sözünü dedi. Xalqımız əgər əvvəl Heydər Əliyevdən bir siyasi partiyanın yaradılmasına razılıq verməsi və onun rəhbərliyinə gəlməsi xahişini etmişdisə, sonradan onu Azərbaycanda hakimiyyətə dəvət etmək qərarı verdi. Hesab edərdim ki, 1992-ci ilin noyabrından 1993-cü ilin mayınadək keçilən yol Azərbaycanın dövlətçilik həyatında çox əhəmiyyətli bir yoldur. Həmin aylar xalqımızın sonradan uzun illərə hesablanmış vəzifələrinin müəyyən olunması üçün Heydər Əliyevə göstərdiyi dəstək, onun Azərbaycan rəhbərliyinə gətirilməsinin vacib dönməsi kimi yadda qalıb. Bundan sonra əlbəttə ki, Azərbaycanın həyatında çox böyük bir dönüş baş verdi.

-Yeni Azərbaycan Partiyasının Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatındakı rolu barədə nə deyə bilərsiniz?

-Əlbəttə, yuxarıda qeyd etdiklərim Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizdə ictimai-siyasi proseslərin mərkəzi fiquruna çevrilməsi ilə yeni Azərbaycan quruculuğu naminə fəaliyyətə başlaması dövrünü əhatə edirdi. 1993-cü ilin iyun ayında Heydər Əliyev parlamentdə yüksək vəzifəyə seçildikdən sonra baş verən hadisələr daha ciddi addımların atılması zərurətini qarşıya çıxardı. Heydər Əliyev parlament sədri seçilərkən mövcud hakimiyyət düşüdü vəziyyətdən çıxmaq

üçün dəstək xarakterli tədbirləri həyata keçirmək barədə düşünürdü. Düşünürdü ki, hakimiyyət onun məsləhətlərini, tövsiyələrini rəhbər tutaraq buraxdığı səhvləri aradan qaldırmağa və sonradan cinayət hesab edilə biləcək hərəkətlərin qarşısını almağa, öz vəzifələrini yerinə yetirməyə çalışacaq. Amma hadisələr tamamilə başqa cür cərəyan etdi. Heydər Əliyev Bakıya gələndən bir neçə gün sonra hakimiyyətdə olan AXC-Müsavat cütüyü öz vəzifələrini dondurdular, bir-birinin ardınca istefaya getdilər, ölkə prezidenti isə Bakı şəhərini tərk edərək Naxçıvanın ucqar Kələki kəndinə getdi. Azərbaycanda paradoksal bir vəziyyət yaranmışdı. Prezident öz səlahiyyətlərindən imtina etmədi, amma onu Kələki-dən həyata keçirmək iddiasını ortaya qoydu. Amma bunun da qeyri-mümkün olduğu açıq-aydın idi. Belə vəziyyətdə insanların bir çoxu çaşqınlıq içərisində idi. Bu halda xalqın məsləhəti, parlamentin iştirakı ilə qəbul edilən qərarlar avqust ayında prezidentə etimad haqqında referendum keçirilməsi zərurətini ortaya qoydu. Xalq bir-mənalı şəkildə prezidentə etimadsızlıq nümayiş etdirdi və ondan sonra seçkilərin elan olunması, ölkədə oktyabr ayında prezident seçkilərinin keçirilməsi barədə qərar verildi. Bu müddətdə xalqın onun lideri arasında olan monolit birlik, vahid mövqe, bütün çətinliklərə sinə gərmək, öz problemlərini bir kənara qoyaraq dövlətin, xalqın, müstəqilliyin problemlərini həlli istiqamətində göstərilən səylər - bütün bu proseslərdə Yeni Azərbaycan Partiyasının aparıcı rolu çox böyük əhəmiyyətə malik idi. Bundan sonra siyasi proseslər Yeni Azərbaycan Partiyasının artan rolunu, bu proseslərə verdiyi töhfələrin və onun müsbət nəticələrinin ölçüyəgəlməz dərəcədə olduğunu göstərdi. Amma Azərbaycan üçün çox gərgin bir dövr yenə də davam edirdi. 1993-cü ilin payız aylarında baş verən proseslər həm ölkə daxilində, həm də xaricdə Azərbaycanla bağlı mərkəli planların heç də aradan qalxmadığını göstərdi. Bir-birinin ardınca baş verən dövlət çevrilişləri, Azərbaycandakı ictimai-siyasi vəziyyəti gərginləşdirmək, vətəndaş qarşıdurması yaratmaq istiqamətində baş verən sui-qəsdlər, Heydər Əliyevin Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyasının iclasında iştirakı zamanı ölkənin yüksək vəzifəli şəxslərinin qətlə yetirilməsi xalqı və dövləti çaşqın vəziyyətə salmaq və öz planlarını reallaşdırmaq məqsədi güdüdü. Amma yə-nə də həmin o birlik, Azərbaycan xalqının Heydər Əliyevin etrafında möhkəm birləşməsi və yalnız ona olan inamı bizi bu çətin durumlardan xilas etdi. Bununla bərabər, Azərbaycanın həyata keçirmək istədiyi enerji layihələrinə mane ol-